

คน (บ้าน คน เมือง

วารสารรายไตรมาส
ปีที่ 1 ฉบับที่ 1
ธันวาคม 2561

สวัสดิปีใหม่ 2562 - ปีสุข -

ทัก
ทาท

เรื่องเล่าบ้านมั่นคง
15 ปี บ้านมั่นคง
จากโครงการตัวอย่าง
สู่การพัฒนามากยิ่งขึ้น

เรื่องดีที่ดูจากบอก
บ้านเต็มฝัน
เต็มฝันของคนไร้บ้าน

เรื่องดีที่เหมือนทำ
เมืองชุมแพไม่ทิ้งกัน

เชื้อ
หรือ
ไม่

คณะทำงานโครงการสื่อสารและประชาสัมพันธ์
บ้านมั่นคงเมืองและชนบท
ผู้ประสานงาน แสงเดือน ศรีโพธิ์วีย์ 081-871-5051

ทักษาทา

วารสาร คนบ้าน-คนเมือง ที่ท่านถืออยู่ขณะนี้ เป็นวารสารฉบับแรกของโครงการบ้านมั่นคง พ.ศ. 2561 ซึ่งมีกำหนดออกเป็นประจำทุก 3 เดือนจากนี้ไป เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสารและงานบ้านมั่นคง ทั้งจากส่วนกลางและจากพื้นที่ โดยมุ่งเน้นให้เป็นสื่อที่ง่ายต่อความเข้าใจ บอกเล่าถึงเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นในโครงการบ้านมั่นคง สิ่งใหม่ๆที่เกิดขึ้นจากแนวคิดและการต่อยอดโครงการกรณีศึกษา เรื่องที่อยากบอกเล่า กิจกรรมต่างๆ ที่ทำ ฯลฯ

ข้อมูลข่าวสารที่ต้องการบอกเล่าสามารถส่งเข้ามาได้ตลอดเวลาที่ผู้ประสานงานโครงการ คุณ แสงเดือน ศรีไพรวัลย์ โทร 081-871-5051 เมื่อรวบรวมมาจัดการและนำลงในวารสารฉบับนี้เพื่อเผยแพร่ต่อไป

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสาร คนบ้าน-คนเมือง นี้จะเป็นสื่อกลางของชาวบ้านมั่นคงด้วยกัน และสาธารณชนทั่วไป เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อพัฒนาการของโครงการบ้านมั่นคง สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความภาคภูมิใจ และความเจริญของงานของสังคมโดยรวม ที่มีประสิทธิภาพและโปร่งใสดำเนินการวารสารฉบับนี้เป็นของเราทุกคนที่จะช่วยกันสร้างให้ยั่งยืนตลอดไป

พบกันใหม่ฉบับหน้าครับ

คณะทำงานสื่อสาร ประชาสัมพันธ์บ้านมั่นคงเมืองและชนบท

15 ปีบ้านมั่นคง จากโครงการตัวอย่าง สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั่วประเทศ

คงยังจำกันได้ว่า เมื่อเดือนมกราคม 2546 ครม. ให้ความเห็นชอบโครงการบ้านมั่นคง พร้อมอนุมัติงบประมาณ 146 ล้านบาท ให้ พอช. ดำเนินโครงการนำร่อง 10 โครงการ พร้อมจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัด โดยเร่งด่วน โครงการนำร่อง 10 โครงการแรกได้แก่ บ่อนไก่ คลองสำเหร่เจริญชัยนิมิตใหม่ แหลมรุ่งเรือง บึงคูก ร่มสามัคคี แก้วพัฒนา คลองเตย แก้วแสง และไกลวิลเลจ

ความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้จากการดำเนินโครงการนำร่องดังกล่าว ได้เปิดทิศทางใหม่ ของแนวคิดแนวทางการพัฒนา ที่อยู่อาศัยผู้อยู่อาศัยในประเทศไทย ตลอดจนส่งผล ต่อขบวนการองค์กรชุมชนและผู้เกี่ยวข้องในทุกระดับในการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง นอกจากนี้ จะสามารถสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัย อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ ชาวชุมชนในโครงการดังกล่าวแล้ว ยังเกิดกระบวนการที่ส่งผลต่อการพัฒนาที่อยู่อาศัย ผู้อยู่อาศัยอย่างยั่งยืนทั่วประเทศ ดังนี้

○ **การจัดกระบวนการแก้ไขปัญหามองต่าง ๆ** มีการประสานงานและประชุมร่วมกับองค์กรท้องถิ่น และ สถาบันการศึกษาในเมืองต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจใน โครงการบ้านมั่นคงและหาแนวทางการทำงานร่วมกัน

○ **การจัดทำฐานข้อมูลชุมชนแออัด** เพื่อให้โครงการ บ้านมั่นคงสามารถดำเนินการได้อย่างทั่วถึง เมืองจึงจำเป็นต้องมีฐานข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมพื้นที่กว้างขวาง พอช. จึงร่วมกับเครือข่ายองค์กรชุมชนในเมืองต่าง ๆ สถาบัน- การศึกษาในพื้นที่และเทศบาล ในการสำรวจข้อมูลชุมชน และข้อมูลครัวเรือนอย่างเป็นกระบวนการ และพัฒนา เป็นข้อมูลกลางของเมืองต่าง ๆ เครือข่ายองค์กรชุมชน ในประเทศไทยจึงคุ้นเคยกับการสำรวจข้อมูลเป็นอย่างดี และกลายเป็นขั้นตอนแรกๆของการดำเนินโครงการโดยอัตโนมัติ

○ **การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** มีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับเมือง เพื่อจัดเก็บข้อมูล และจัดทำแผนพัฒนาชุมชน เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมือง มีการประสานงาน กับสถาบันการศึกษา เพื่อเชื่อมโยงให้สถาบันการศึกษา เข้ามาร่วมกระบวนการวางแผนออกแบบร่วมกับชุมชน ตลอดจน ประสานกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น กรมพัฒนาพลังงานทดแทน

จากโครงการนำร่อง 10 โครงการ นำมาสู่การขยายผล โครงการใน 65 เมือง

จากโครงการนำร่อง 10 โครงการ นำมาสู่การขยายผลโครงการใน 65 เมือง และพัฒนาเนื้อหาใหม่ เกิดรูปแบบการแก้ไขปัญหามุมชนทั้งเมืองในหลายๆเมือง เช่น อุดรธานี ชุมแพ นครสวรรค์ จันทบุรี สุรินทร์ สงขลา เป็นต้น การแก้ไขปัญหามุมชนพร้อมกันทั้งเมืองเป็นนวัตกรรมที่เกิดจากการร่วมมือกันของเมือง สถาบันการศึกษา เทศบาล เจ้าของที่ดินและเครือข่ายชุมชนในเมืองนั้นๆ ในการร่วมมือกันแก้ไขปัญห โดยรวมเอาคนจนและการพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเมืองด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดการแก้ไขปัญหายั่งยืน กว้างขวางและรวดเร็วกว่าการแก้ไขที่ละชุมชน เช่นที่เคยทำในอดีต นำไปสู่การรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของเครือข่ายระดับเมือง ระดับภาคและระดับประเทศ หลายเมืองได้พัฒนาไปสู่การตั้งกองทุนเมืองซึ่งมาจากการออมของชาวบ้านเอง เพื่อสร้างความเข้มแข็งและอิสระทางการเงินของชาวชุมชน อันเป็นการยกระดับที่สำคัญของผู้มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ยังมีการก่อตั้งกองทุนอีกหลายประเภท เพื่อประกันคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของชาวชุมชน เช่นกองทุนสวัสดิการที่ดูแลชาวบ้าน ตั้งแต่เกิดจนตาย กองทุนที่อยู่อาศัยเพื่อให้ ชาวชุมชนกู้ยืมประกอบอาชีพ ปลูกต้นไม้ นอกกระบะ ช่อมแซมบ้าน และนำดอกเบี๋ยกลับมาพัฒนาชุมชน บางชุมชนเช่น ชุมแพ ขยายผลลงหุ้นร่วมกันซื้อนาทำนารวม ชุดบ่อเลี้ยงปลา ปลูกผักสวนครัว เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัว กองทุนใหม่ที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นจากกรสนับสนุนของ พอช. และการออมของชาวชุมชนคือ กองทุนรักษาดินรักษากัน โดยมียุติประสงค์เพื่อรับประกันความมั่นคงของสมาชิกโครงการซึ่งอาจมีความเสี่ยงจากการเสียชีวิตหรือเจ็บป่วยของหัวหน้าครอบครัว จนไม่สามารถชำระค่าที่ดินและบ้านได้ตามปกติ

นอกจากโครงการบ้านมั่นคงเมืองแล้ว ยังมีกรณีเริ่มโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ผู้มีรายได้น้อยอีกหลายประเภทเพื่อตอบโจทย์ของผู้มีรายได้น้อย ได้แก่ โครงการบ้านมั่นคงชนบท โครงการบ้านพอเพียง โครงการพัฒนาชีวิตคนไร้บ้าน โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่รื้อ โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองโดยใช้แนวทางและประสบการณ์จากโครงการบ้านมั่นคงในการดำเนินโครงการ

○ **การประสานงานกับเจ้าของที่ดิน** มีการประสานงานกับเจ้าของที่ดิน ได้แก่ สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมธนารักษ์ การรถไฟแห่งประเทศไทย เทศบาล รวมทั้งภาคเอกชน เพื่อหาหรือการแก้ไขปัญหามุมชนแออัดในที่ดินต่างๆ อย่างเป็นกระบวนการและยั่งยืน

○ **การพัฒนาชุดองค์ความรู้** ทั้งการจัดเวทีเรียนรู้ในทุกระดับ การแลกเปลี่ยนดูงานอย่างกว้างขวาง การผลิตเอกสารสิ่งพิมพ์และเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ เผยแพร่อย่างกว้างขวาง

"บ้านมั่นคงของเรา
ทั้งสวยและถูก
ตอบโจทย์ผู้อาศัยทุกกลุ่ม
ทั้งยังสร้างขบวนชาวบ้าน
ให้เข้มแข็งด้วย"

จนถึงวันนี้เป็นเวลา 15 ปี มีการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง ทั้งที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ อยู่ระหว่างการก่อสร้างและได้รับอนุมัติรวม 1,080 โครงการ 107,788 ครัวเรือน ช่วยให้คนจนสามารถมีที่อยู่อาศัยมั่นคง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้รับการยอมรับจากสังคมและสามารถพัฒนาตนเองก้าวข้ามความยากจน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาต่อไปในอนาคต

2 เรื่องดีๆ ที่อยากบอก

บ้านเต็มผืน เต็มผืนของคนไร้บ้าน

" ที่นี่เรามีที่เก็บและคัดแยกของเก่าก่อนนำไปขาย
มีการฝึกอาชีพเพื่อให้ทุกคนมีงานทำ
นอกจากนี้เรายังเปิดศูนย์แห่งนี้
เป็นศูนย์เรียนรู้คนไร้บ้าน
ให้คนทั่วไปเข้ามาเรียนรู้และรู้จักเรา "

— ลุงนรินทร์ —

คนไร้บ้าน ไม่เป็นที่สนใจของสังคมทั่วไปนัก เราอาจเคยพบเห็นคนจร ร้อนเร่ตัวคนเดียว อาศัยอยู่ตามข้างถนน
หรือที่สาธารณะเป็นแหล่งพักพิง ขาดแคลนทั้งปัจจัยสี่เพื่อยังชีพเช่นปกติชนทั่วไป ขาดแคลนทั้งความรัก ความห่วงหาอาทร
จากครอบครัวญาติมิตรแม้แต่นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหามาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของพวกเขาได้
ลุงดำหรือ สุทิน เอี่ยมอินทร์ เคยเป็นคนไร้บ้าน ยึดเอาสนามหญ้าข้างทางหลวงเป็นที่นอน สมัยที่งานที่ไหนก็ไม่มีใครรับ
เพราะเรียนจบแค่ ป.4 แดมอายุก็เยอะ ลุงดำจึงยึดอาชีพเก็บขยะพวกขวดน้ำ กระป๋องเบียร์ ขี้เถ้าถม
ขายเป็นรายได้เลี้ยงตัวเรื่อยมา

ลุงดำยึดสนามหลวงเป็นบ้านอยู่ประมาณ 2-3 ปี กทม. มีนโยบายปิดท้องสนามหลวงในช่วงเวลากลางวัน เพื่อป้องกันไม่ให้คนจรจัดเข้ามาหลบนอน ส่งผลกระทบต่อคนไร้บ้านที่มีรายได้น้อยพัฒนาที่อยู่อาศัย (มพศ.) จึงเข้ามาให้ความรู้เรื่องสิทธิการใช้พื้นที่สาธารณะ มีการรวมกลุ่มผู้เดือดร้อนเป็นกลุ่ม “คนไร้บ้าน” ลุงดำในฐานะผู้อาวุโส พุดจามีหลักการ มีเหตุผล จึงกลายเป็นผู้นำ “กลุ่มคนไร้บ้าน” เจรจาต่อรองกับ กทม. เพื่อให้ กทม. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์คนไร้บ้านเพื่อเป็นที่พักพิงของคนไร้บ้าน ศูนย์แรกก่อตั้งขึ้นที่ตลิ่งชัน เมื่อปี 2551 จากนั้นมีการก่อตั้งศูนย์บางกอกน้อย หรือศูนย์สุวิทย์ วัดหนูเมื่อปี 2553 นอกจากนี้ กลุ่มคนไร้บ้านที่ต้องการมีบ้านเป็นของตนเอง มีครอบครัว และกลับมาอยู่ในสังคมเหมือนคนทั่วไป ได้ร่วมกันพัฒนา “โครงการบ้านหลังแรก” บริเวณริมทางรถไฟพุทธมณฑลสายสอง เมื่อ พ.ศ. 2557 ปัจจุบันก่อสร้างแล้วเสร็จ คนที่เคยไร้บ้านจำนวนหนึ่งได้เข้าอยู่อาศัยในบ้านใหม่แล้ว ความสำเร็จของกลุ่มคนไร้บ้านในกรุงเทพฯ ได้สร้างแรงบันดาลใจให้คนทำงานและคนไร้บ้านกลุ่มอื่นๆ มีการสำรวจข้อมูลและรวมกลุ่มกันของคนไร้บ้านในเชียงใหม่ และขอนแก่น ซึ่งนำไปสู่การอนุมัติงบประมาณผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เพื่อสร้างศูนย์ในปูและพัฒนาศักยภาพคนไร้บ้านในเชียงใหม่ ขอนแก่น และกรุงเทพฯ รวม 118 ล้านบาท โดยที่เชียงใหม่การก่อสร้างแล้วเสร็จและมีพิธีเปิดเมื่อวันที่ 28 มิถุนายนที่ผ่านมา โดยพลเอกอานันท์พร กาญจนรัตน์ รมว. พม. เป็นประธานในพิธี ส่วนที่ขอนแก่นและกรุงเทพฯ (รังสิต) ได้จัดซื้อที่ดินแล้ว คาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จภายใน ปี 2562

“ผมถือว่าศูนย์เป็นที่พักหลัก
ชีวิตของคนไร้บ้าน เพราะไม่ว่า
เราจะล้มเหลวมาจากที่ไหน
แต่ที่นี่ทำให้เรามีที่พักพิง..”

- ลุงดำ -

ลุงรินทร์ ตัวแทนกลุ่มคนไร้บ้านเชียงใหม่เล่าว่า เคยอยู่ที่ศูนย์สงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งของหน่วยงาน “แต่การอยู่ที่ศูนย์สงเคราะห์มีข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น ต้องเข้า-ออกตามเวลา คนไร้บ้านที่มีอาชีพเก็บของเก่าต้องออกไปเก็บของตั้งแต่หัวค่ำ หรือเช้ามืด ที่ศูนย์สงเคราะห์ทำให้น้ำของเก่าเข้าไปเก็บ จึงไม่เหมาะกับคนไร้บ้าน ที่นี้เรามีที่เก็บและคัดแยกของเก่า ก่อนนำไปขาย มีการฝึกอาชีพเพื่อให้ทุกคนมีงานทำ เช่น งานก่อสร้าง งานฝีมือ การทำขนมปัง มีการจัดตั้งหอคนไร้บ้านเพื่อรับงานต่างๆ เช่น ตัดแต่งต้นไม้ ขนย้ายของ ก่อสร้างบ้าน มีแปลงผักเกษตรอินทรีย์ปลูกผักสวนครัวลดรายจ่าย นอกจากนี้เรายังเปิดศูนย์แห่งนี้เป็ศูนย์เรียนรู้คนไร้บ้าน ให้คนทั่วไปเข้ามาเรียนรู้และรู้จักเรา รู้ว่าคนไร้บ้านสามารถใช้ชีวิตร่วมกับคนอื่นในสังคมได้” ท่าน รมว.พม. ได้เน้นย้ำถึงแนวทางให้ประชาชนเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาโดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน “ที่ผ่านมารัฐบาลก็มีศูนย์สงเคราะห์คนไร้ที่พึ่ง แต่เป็นลักษณะรัฐคิดรัฐทำ แต่ศูนย์แห่งนี้เป็สิ่งที่ประชาชนคิดและทำ โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณให้คนไร้บ้านบริหารกันเอง”

ลุงดำกล่าวในตอนท้ายว่า “ผมถือว่าศูนย์เป็ที่พึ่งหลักชีวิตของคนไร้บ้าน เพราะไม่ว่าเราจะล้มเหลวมาจากที่ไหน แต่ที่นี่ทำให้เรามีที่พักพิง ไม่ต้องเร่ร่อน เพราะหากยังเร่ร่อนอยู่ข้างนอก ต่างคนก็ต่างใช้ชีวิตตัวใครตัวมัน แต่ที่นี่เราช่วยเหลือกัน มีความรักใคร่กลมเกลียว ไม่ใช้แต่ให้มือทักหรืออ้อมท้วงไปวันๆ แต่เราออกไปถึงวันข้างหน้า มุ่งไปถึงอนาคต มีบางคนเคยเข้ามาอยู่ที่ศูนย์แล้วตั้งหลักได้ กลับไปเปิดร้านขายของชำ ในหมู่บ้าน ใช้ชีวิตใหม่สร้างอนาคตใหม่กับครอบครัว ไม่ต้องเร่ร่อนอีกต่อไป”

3 เรื่องดีๆ ที่เพื่อนทำ

เมืองชุมแพ ไม่ทิ้งกัน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

"เพราะเงินที่รัฐบาลหรือหน่วยงานให้มา
ช่วยมีวันหมด แต่เงินออมของชาวบ้านแม้จะไม่ก็บาท
แต่มีความหมายมากเพราะเป็นการสร้างทุนจากภายใน
ซึ่งชาวบ้านต้องสร้างทุกวัน
และต่อเนื่องเพื่อให้มีทุนภายในที่เข้มแข็ง"

— แม่สนอง รวยสูงเนิน —

เทศบาลเมืองชุมแพตั้งอยู่ในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น มีถนนหลายสายเชื่อมกับหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชุมแพจึงเป็นศูนย์กลางคมนาคมของภูมิภาคอีกแห่งหนึ่งของ จังหวัดขอนแก่น จากการสำรวจของเทศบาลชุมแพ มีชุมชน ในเขตเทศบาล รวม 38 ชุมชน ประชากร 11,894 ครัวเรือน 32,044 คน เนื่องจากชุมแพอยู่ในเขตเมืองกึ่งชนบท ประชาชน ส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพรับจ้างและทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ อ้อย ปลูกเห็ดฟาง เป็นต้น

การเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคม ส่งผลต่อการเติบโต ของระบบเศรษฐกิจและดึงดูดให้ผู้คนหลั่งไหลเข้ามาทำมาหากิน ในเมือง แต่เมืองไม่มีแผนการรองรับผู้อพยพเหล่านี้ จึงเกิด การปลูกสร้างที่อยู่อาศัยกระจุกกระจายในที่ดินรกร้าง จนกลายเป็น ชุมชนแออัด บวกกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วของเมือง ส่งผลให้ราคาที่ดินในเมืองสูงขึ้น นำไปสู่การไล่รื้อผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะชุมชนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งขณะนั้น ทั่วหน่วยงานท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องและชาวบ้านยังไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนเป็นระบบ

ในปี 2546 รัฐบาลได้อนุมัติโครงการบ้านมั่นคงเพื่อแก้ไขปัญหา ความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัยของคนจน ในเมืองภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านเป็นเจ้าของโครงการและเป็นผู้สร้างบ้านสร้างชุมชนด้วยตัวเอง” ทำให้เกิดความตื่นตัวของพี่น้องชาวชุมชนแออัดเป็นอย่างมาก

แม่สนอง รวยสูงเนิน แกนนำคนสำคัญได้ศึกษาและทำความเข้าใจ โครงการ โดยติดตามข้อมูลข่าวสารจากโทรทัศน์ ติดตามไปร่วมประชุม ในการประชุมต่างๆ เพื่อให้รู้ถึงโครงการบ้านมั่นคงทำอะไร อย่างไร จนรู้ว่า ต้องรวมกลุ่มและออมเงินร่วมกัน แล้วสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน เพื่อวางแผนร่วมกัน โดยความร่วมมือของชุมชน เทศบาลและ พอช. ได้มีการสำรวจจากภาพรวมของชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาล พบว่ามีผู้ขาดความมั่นคงในการอยู่อาศัยทั้งในที่สาธารณะและเอกชน กว่า 900 ครัวเรือน และจากการสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมพบผู้เดือดร้อน เพิ่มขึ้นอีกกว่า 600 ครัวเรือน รวมเป็น 1500 ครัวเรือน ได้มีการรวมตัวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาตามโครงการ บ้านมั่นคง โดยเริ่มโครงการบาร่อง ที่ชุมชนสว่างแสงศรี โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่เดือดร้อน พัฒนากลไกการทำงานในรูปแบบการทำงานของคณะกรรมการ แก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยระดับเมือง จนถึงเดือนกันยายน 2558 มีบ้าน ที่สร้างเสร็จและเข้าอยู่อาศัยแล้วกว่า 900 ครัวเรือนใน 13 โครงการ เริ่มต้นที่บ้าน สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

แม้จะสามารถแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้ชาวชุมชนได้แล้วบางส่วน แต่ด้วยวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยเมืองชุมแพ ที่ต้องการให้ชาวชุมแพทุกคนมีบ้านอยู่ จากประสบการณ์ ทำให้ คณะกรรมการเชื่อมั่นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่ชาวบ้านจะต้องพึ่งพาตนเอง ด้านการเงินให้มากที่สุด “เพราะเงินที่รัฐบาลหรือหน่วยงานให้มา ย่อมมีวันหมด แต่เงินออมของชาวบ้านแม้จะไม่ก็บาทแต่มีความหมายมาก เพราะเป็นการสร้างทุนจากภายใน ซึ่งชาวบ้าน ต้องสร้างทุกวันและต่อเนื่อง เพื่อให้มีทุนภายในที่เข้มแข็ง” จึงนำมาสู่การจัดตั้งกองทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยเมืองชุมแพ ในปี 2552 เพื่อเป็นเครื่องมือของชุมชนในการแก้ไขปัญหา ที่อยู่อาศัย เงินกองทุนนี้มาจากการออมของสมาชิก ซึ่งจัดสรร เข้ากองทุนทุกเดือน รวมทั้ง เงินสมทบจากมูลนิธิศูนย์ศึกษา ที่อยู่อาศัยแห่งเอเชีย (ACHR) จำนวนหนึ่งล้านบาท และงบอุดหนุนจากพอช. ณ ปี 2558 กองทุนมีเงิน หมุนเวียนกว่า 6 ล้านบาท สำหรับชาวชุมแพ การออมและกองทุน จึงเป็นเครื่องมือสำคัญทั้งระดับครัวเรือนชุมชนและเมือง

"อยากจะมีพื้นที่ทางอาหาร
ไว้ให้คนในชุมชน
และลูกหลานในอนาคต"

"เราจำหนีดำนานหมดแล้ว
เรามีที่นาไว้ปลูกข้าวกินเอง
ซึ่งทั้งปลอดภัยและมั่นคง"

เมื่อมีเงินของตัวเอง ชาวบ้านมีความเชื่อมั่นและมั่นใจในศักยภาพ
ของตนเองมากขึ้น นำมาสู่การขยายผลจัดตั้ง กองทุนสวัสดิการชุมชน
กองทุนนารวม กองทุนรักษาดินรักษาน้ำ ซึ่งนอกจากการออมเงิน
เพื่อชำระหนี้ซื้อที่ดิน ค่าที่ดิน สมาชิกทุกคนจะออมเงินเพิ่มเติม
เข้ากองทุนดังกล่าว กองทุนเหล่านี้บริหารจัดการโดยสมาชิกเอง
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิกทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย อาชีพ การศึกษา
การรักษาพยาบาล และยังครอบคลุมถึงผู้ยากไร้ที่ไม่สามารถร่วม
ในกระบวนการแก้ไขปัญหาในระบบปกติได้ เช่น ชุมชนโนนโพธิ์ทอง
ได้จัดสรรเงินกองทุนสร้างบ้านให้คนชราที่ไม่มีคนดูแลจำนวน 3 ครัวเรือน
เป็นต้น นารวมเมืองชุมแพ การสร้างความมั่นคงทางอาหาร

แนวคิดเรื่องนารวมเกิดจากความต้องการ "อยากจะมีพื้นที่ทาง
อาหาร ไว้ให้คนในชุมชนและลูกหลานในอนาคต" และการมองการณ์ไกล
ของชาวชุมชนเกี่ยวกับปัญหาที่ดิน เมื่อมีที่ดินใกล้ชุมชนประกาศขาย
สมาชิกใน โครงการจึงระดมเงินกันซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวจำนวน 38 ไร่
ราคา 2.6 ล้านบาท โดยขอใช้เงินเชื่อจากพอช.ในการบริหารจัดการนารวม
มีคณะกรรมการบริหารนาจำนวน 15 คน ซึ่งเป็นสมาชิกที่ทำนา โดยมี
ผู้ถือหุ้นจากชุมชนในเครือข่ายรวม 150 ทุน 150 บาท แต่ละเดือน
จึงมีเงินหุ้นเข้ากองทุนรวม 22,500 บาท ปัจจุบันที่นา 38 ไร่เป็นของพี่น้อง
เมืองชุมแพแล้ว "เราจำหนีดำนานหมดแล้ว แดงที่นายังราคาสูงขึ้น
เป็น 38 ล้านบาท เรามีที่นาไว้ปลูกข้าวกินเอง ซึ่งทั้งปลอดภัยและมั่นคง"
ในอนาคตชาวชุมชนหารือกันเรื่องการมีโรงสีข้าวของตัวเอง และให้สมาชิก
กู้เงินกองทุนทำอาชีพเสริม เช่น เพาะเห็ด ปลูกผักซึ่งมีผู้ได้รับประโยชน์แล้ว
246 ราย และยังมีโรงผลิตน้ำดื่มของชุมชนที่ส่งขายทั่วเมืองชุมแพ
และใกล้เคียง

ชุมชนกับการพัฒนาที่ไม่หยุดนิ่ง

นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยสมาชิกสมทบปีละ
365 บาทและรัฐบาลสมทบในจำนวนเท่ากัน กองทุนสวัสดิการนี้ทำให้สมาชิก
มีความมั่นคงในชีวิต รวมทั้งได้ขยายกองทุนจัดตั้ง "กองทุนสวัสดิการบ้านรักเด็ก"
โดยสมาชิกเป็นลูกหลานของคนในชุมชน ทำให้เด็ก ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชุมชน รู้จักประเพณีค่านิยมอันดีงามเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต

สำหรับอนาคตของเมืองชุมแพ คณะกรรมการเครือข่ายชุมชนเมืองชุมแพ
ซึ่งประกอบด้วยชุมชน หน่วยงาน ภาคีต่างๆที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันกำหนดทิศทาง
การพัฒนาเมืองในหลายเรื่อง ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในการรองรับ
ประชาคมอาเซียน การส่งเสริมการออมและการพัฒนาเครือข่ายเด็กและเยาวชน
การพัฒนาระบบและศูนย์ข้อมูลของชุมชน และการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยสำหรับผู้
เดือดร้อนในส่วนที่เหลือเพื่อให้ชาวชุมแพทุกคนมีที่อยู่อาศัยของตัวเอง
ตามเป้าหมายที่วางไว้

ผู้หญิงบ้านแม่แฝด ๑.6 ปี

• เป็นรากฐานของ

เริ่มตั้งแต่คิด
ออกแบบ กลุ่ม
ก่อสร้าง บริหาร
จัดการ ดูแล
ติดต่อฯลฯ ฯลฯ
ไม่มีแผนผังจะมีบ้านไหม?

•បើ
ខ្មាចៈ!

• ทำให้คนอื่น มีบ้านอยู่
แต่ตัวเราไม่อยู่บ้าน!

- สีประทุม ♥
 - สีน้ำเงิน
 - สีเขียว
 - สีแดง

[illegible]

- เป็นหุ่นยนต์
- เป็นเครื่องจักร

ทำงานทุกวัน ทุกเวลา
ไม่พุงๆๆ ถึงขั้นก็ยังไม่
มีอะไรเลยอะ ไม่เห็นคุณค่าอะไร
แต่มีหัวใจ
มีความรู้สึก

• **ตัวอย่าง:**
ทุกส่วนใช้งาน
ได้หมด

• 10 หน้า
20 ข้อ

เลือกใช้น้ำต่างๆ
ตามสถานการณ์
มีเวลาพออย่าง
พร้อมๆกัน
อเมซิง!
มีผล!

๑๒

၁၀၀၀
 ၁၀၀၀
 ၁၀၀၀

ลูก: ๓๓
ไก่: ๓๓
ไข่: ๓๓
หมู: ๓๓

๖๖๗๗
โสมกอด
นกพิณ

६६७३६५५
१७-६७

1. งานศพ
 2. งานพิธี
 3. งานศพ
 4. งานศพ

ส่วน ๑
 ๑. ชื่อของโครงการ
 ๒. ชื่อผู้จัดทำ
 ๓. ชื่อผู้รับ
 ๔. ชื่อผู้ให้

มือ
สามนิ้ว
ทำ
ทุกอย่าง

๒๑
แบบกรรมาการ:
แบบกรรมาการ
แบบกรรมาการ

เมื่อ ๑๗ ก.ค. ๒๕๖๑
ตามบ้าน, บ้านกุด
บ้านแก่ง, บ้านกุด
บ้านกุด, บ้านกุด

ลำดับที่ ๑๐ กัม-พย

๑๐ มี นว ๑๐ มี นว
๑๑ มี นว ๑๑ มี นว
๑๒ มี นว ๑๒ มี นว
๑๓ มี นว ๑๓ มี นว

• **เป็นโอรส** เห็นกว้าง
เห็นไกล เห็นรอบ ทุกซอกทุกมุม
เห็นเพื่อนพี่น้องที่เดือดร้อน
ชุ่มใกล้-ไกลได้ ไร้ห่าง-
ไม่แบ่ง และ...
มีประสิทธิ์ภาพ !!
และไม่เคย

• เป็นนกแก้ว รู้ทุกอย่าง
ค้นหาได้ รู้เขารู้เรา
รอบตัว รอบโลก

• เป็นเครื่อง
คิดเลข (4.0)

• ปืนทางฟ้า

ใจดี เอื้อเนื้อ เนื้อแน่น
เห็นความทุกข์ยาก-
ของเพื่อน นั้นเอง
สร้างวิมานในอากาศ
ให้เป็นจริง
ทำงานเหมือนเสกได้
ไม่อู้กับที่
เกาะไปเกาะมา !!

● เป็นผีฟ้า (ยุค 4.0)

• สร้างทฤษฎาการทำงานได้
โดยไม่ต้งองดาขตบ
สร้างได้ดีและเขอะตัว !

- ไม่ใช้เวกซ์มันตร์ แต่ใช้มันตร์เสน่ห์ ในการพูดคุย เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ จ้า!

● **បើកដំ**

ทำงานเป็นทีม ผสมผสาน
ให้เกิดผล สร้างน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

• **บ้าน666มม**
สร้างในสร้างเดรัจฉาน
ทั่วประเทศ แดมเลข-
ออกเป็นออกประเทศด้วย!

๒๒๒
 ๒๒๒
 ๒๒๒
 ๒๒๒